

Beleidsregels ontheffingen van verboden handelingen

Weging integer handelen

Beleidsregels voor de beoordeling van aanvragen om ontheffing van het verbod op het aangaan van overeenkomsten, als bedoeld in artikel 15, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet.

Gedeputeerde staten van Noord-Brabant;

De Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant;

ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft;

gelet op het bepaalde in de artikelen 15, 41c, 69, 80, 81h, 81m, 91, 101, 106 en 107d, van de Gemeentewet, de artikelen 20 en 62 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, artikel 3:43, van het Burgerlijk Wetboek en titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht;

besluiten:

vast te stellen de volgende beleidsregels voor de beoordeling van aanvragen om ontheffing voor het aangaan van overeenkomsten als bedoeld in artikel 15, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet en voor de beoordeling van aanvragen om goedkeuring als bedoeld in artikel 3:43, van het Burgerlijk Wetboek:

artikel 1 inleidende bepalingen

1. Deze beleidsregels zijn van overeenkomstige toepassing op wethouders, burgemeesters, leden van de rekenkamer, leden van een deelgemeentebestuur, secretarissen, griffiers, hun vervangers en bestuurders van gemeenschappelijke regelingen.
2. De ontheffing wordt voor elke overeenkomst afzonderlijk verleend.

artikel 2 indienen aanvraag

1. De aanvraag om ontheffing wordt ingediend door of namens het raadslid.
2. Voor zover het betreft een door een derde met de gemeente aan te gane overeenkomst, waarop het raadslid, als gevolg van een persoonlijke of zakelijke relatie met deze derde, rechtstreeks invloed kan uitoefenen, wordt door of namens het raadslid eveneens een aanvraag ingediend. Het betreft hier onder meer overeenkomsten:
 - a. tussen de gemeente en een privaatrechtelijk persoon waarvan het raadslid bestuurder is of op het beleid waarvan het raadslid op andere wijze invloed kan uitoefenen;
 - b. tussen de gemeente en de echtgeno(o)t(e), c.q. partner van het raadslid, in die gevallen waarin het raadslid een recht heeft op een deel van het met betreffende persoon gezamenlijk gehouden vermogen;
 - c. tussen de gemeente en een aannemer over een gemeentewerk, waarbij het raadslid als onderaannemer of leverancier gaat optreden.

artikel 3 vereiste gegevens en bescheiden

1. Bij elke aanvraag wordt gevoegd:
 - a. een overeenkomst als bedoeld in artikel 15, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet of als deze niet beschik-

- baar is een beschrijving van de af te sluiten overeenkomst met inbegrip van de voorwaarden;
- b. bescheiden en gegevens, andere dan die aangegeven in dit artikel, die redelijkerwijs van belang kunnen zijn voor de beoordeling van de integriteit van het gemeentebestuur in verband met de af te sluiten overeenkomst; en
 - c. voor zover het betreft de onderhands af te sluiten overeenkomsten, een toelichting over de wijze waarop de prijs tot stand komt en de berekening daarvan.
2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid en afhankelijk van de soort overeenkomst als bedoeld in artikel 15, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet, worden bij de aanvraag de volgende gegevens en bescheiden gevoegd:
- a. onderdelen d1 (het aannemen van werk ten behoeve van de gemeente), d2 (het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente), d3 (het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de gemeente) en d6 (het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen):
 1. een verklaring van het college van burgemeester en wethouders, waarin staat dat de aanbesteding of inschrijving openbaar heeft plaatsgevonden en dat het raadslid de laagste inschrijver is of indien dit niet het geval is, de bijzondere reden waarom het werk, de werkzaamheid, de leverantie, de onroerende zaak of het beperkte recht daarop, toch zal worden toegewezen aan de aanvrager; of
 2. een verklaring, van het college van burgemeester en wethouders, waarin is aangegeven waarom het werk, de werkzaamheid, de leverantie, de onroerende zaak of het beperkte recht daarop, zonder dat openbare

aanbesteding heeft plaatsgevonden, wordt toegewezen aan het raadslid.

- b. onderdeel d4 (het verhuren van roerende zaken aan de gemeente): het doel waarvoor de gemeente de roerende zaak nodig heeft en eventueel de overwogen en afgevalen alternatieven.
- c. onderdeel d5 (het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de gemeente):
 - 1. een omschrijving van de bijzondere reden waarom de betwiste vordering wordt overgenomen; en
 - 2. de reden waarom de vordering betwist is.
- d. onderdeel d6 (het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen)
 - 1. voor het verwerven van onroerende zaken:
 - a. een recent taxatierapport van een onafhankelijke externe deskundige (voor gebouwde onroerende zaken en ongebouwde onroerende zaken (andere dan bouwkavels);
 - b. een verklaring omtrent de wijze van toekenning, zoals rangordebepaling, en een door de gemeenteraad vastgestelde grondprijsberekening (voor bouwkavels); en
 - c. het onderliggende verkoopbesluit, met een tekening of situatieschets.
 - 2. voor het verwerven van een beperkt recht op een onroerende zaak:
 - a. een recent taxatierapport van een onafhankelijke externe deskundige.
- e. onderdeel d7 (het onderhands huren of pachten van de gemeente)
 - a. het doel waarvoor wordt gehuurd of gepacht;

- b. een verklaring dat de huur- of pachtprijs overeenkomt met de huur- of pachtprijs voor soortgelijke objecten of, indien dit niet mogelijk is, een verklaring dat deze prijs is vastgesteld conform het advies van een onafhankelijk externe deskundige.

Artikel 4 voorwaarden voor ontheffing

De ontheffing wordt verleend als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1. de af te sluiten overeenkomst leidt niet tot bevoordeling van het raadslid op welke wijze dan ook;
2. aan de hand van een daartoe ingesteld onderzoek toont het raadslid voldoende objectief aan dat als gevolg van de af te sluiten overeenkomst geen belangen van derden worden geschaad;
3. de af te sluiten overeenkomst leidt niet tot strijd met eigen gemeentelijke regels betreffende integriteit van bestuurlijk handelen.

Artikel 5 inwerkingtreding en overgangsmaatregelen

Deze beleidsregels treden in werking op de eerste dag volgende op de dagtekening van het Provinciaal Blad waarin deze beleidsregels zijn opgenomen.

's-Hertogenbosch, 19 november 2002.

Gedeputeerde staten van Noord-Brabant.

, voorzitter,

, griffier.

De Commissaris van de Koningin,

Toelichting beleidsregels voor de beoordeling van aanvragen om ontheffing van het verbod op het aangaan van overeenkomsten, als bedoeld in artikel 15, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet

Algemeen

In artikel 15, eerste lid, van de Gemeentewet, is een aantal voor raadsleden verboden handelingen opgenomen. Het gaat om handelingen van raadsleden, die de integriteit van het gemeentebestuur in het geding kunnen brengen. In onderdeel d van dit artikel-lid is het verbod op het rechtstreeks of middellijk aangaan van de volgende overeenkomsten opgenomen:

- 1e. het aannemen van werk ten behoeve van de gemeente;
- 2e. het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente;
- 3e. het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de gemeente;
- 4e. het verhuren van roerende zaken aan de gemeente;
- 5e. het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de gemeente;
- 6e. het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen;
- 7e. het onderhands huren of pachten van de gemeente.

Het verbod in het eerste lid is de regel. Artikel 15, tweede lid, van de Gemeentewet maakt ontheffing van het verbod op het aangaan van de overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d mogelijk. De bevoegdheid tot het verlenen van de ontheffing is opgedragen aan gedeputeerde staten.

In de gevallen waarin het verbod, als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van toepassing is, wordt niet zonder meer kwade trouw verondersteld. De bedoeling van de regeling is om inbreuk op de

gemeentelijke integriteit te voorkomen. Door middel van de ontheftingsmogelijkheid bestaat ruimte voor privaatrechtelijke transacties tussen gemeentebestuur en raadsleden voor die uitzonderingsgevallen, waarin voor een inbreuk op de integriteit niet hoeft te worden gevreesd.

Onderdeel c van het eerste lid van artikel 15 bepaalt dat een raadslid niet als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam mag zijn ten behoeve van derden tot het met de gemeente aangaan van overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d en overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de gemeente. Van het verbod als bedoeld in onderdeel c kan geen ontheffing worden verleend.

De civielrechtelijke tegenhanger van artikel 15 van de Gemeentewet is artikel 43, van Boek 3, van het Burgerlijk Wetboek. Ook dit artikel beoogt de integriteit van bestuurders te waarborgen. In het eerste lid van dit artikel is bepaald dat rechtshandelingen door personen met openbaar gezag bekleed, die strekken hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkommende personen, tot verkrijging van goederen die toebehoren aan o.a. gemeenten en aan hun beheer zijn toevertrouwd, nietig zijn en de verkrijgers verplichten tot schadevergoeding. Hierbij gaat het uitsluitend om onderhandse verwerving. In de gevallen waarin gemeentegoederen bij verkoop in het openbaar zijn verkregen is dit artikel niet van toepassing. De verplichting tot schadevergoeding die aan overtreding van de bepaling in het Burgerlijk Wetboek is verbonden kan via de burgerlijke rechter worden afgedwongen. In het derde lid van artikel 43 is de mogelijkheid opgenomen om aan gedeputeerde staten of aan de Commissaris van de Koningin goedkeuring te vragen. Het ligt voor de hand deze aanvragen om goedkeuring op dezelfde wijze en gelijktijdig te behandelen met aanvragen om ontheffing als bedoeld in artikel 15 van de Gemeentewet. Reden waarom de beleidsregels eveneens

van toepassing zijn op aanvragen om goedkeuring als bedoeld in artikel 3:43 Burgerlijk Wetboek.

Artikel 1 Inleidende bepalingen

Artikel 15, tweede lid, van de Gemeentewet, voorziet in een ontheffingsmogelijkheid voor raadsleden. Dit artikel 15 wordt in een aantal andere wettelijk bepalingen van overeenkomstige toepassing verklaard voor overeenkomsten af te sluiten door andere bestuurders en enkele ambtelijke functionarissen. De beleidsregels worden voor deze personen van overeenkomstige toepassing verklaard.

De wet voorziet in een ontheffingsmogelijkheid voor een bepaalde tussen het raadslid en het gemeentebestuur af te sluiten overeenkomst. De feiten en omstandigheden op grond waarvan nu een ontheffing wordt verleend kunnen na verloop van de tijd zodanig wijzigen dat bij soortgelijke overeenkomsten in de toekomst wel inbreuk op de integriteit wordt gemaakt. Om deze reden wordt geen algemene ontheffing voor soortgelijke in de toekomst af te sluiten overeenkomsten verleend.

Artikel 2 Indienen aanvraag

Eerste lid

Het verbod voor het aangaan van de overeenkomsten als bedoeld in artikel 15, eerste lid, onderdeel d, van de Gemeentewet, is opgelegd aan raadsleden en is eveneens op bepaalde andere gemeentebestuurders en – ambtenaren van overeenkomstige toepassing verklaard. Hieruit wordt afgeleid dat een aanvraag om ontheffing ook door de desbetreffende persoon moet worden ingediend. Tegen het indienen van de aanvraag om ontheffing door het gemeentebestuur, namens de desbetreffende persoon, bestaat echter geen bezwaar. Omdat de ontheffing in beginsel door de desbetreffende bestuurder of ambtelijke functionaris moet worden aangevraagd

wordt de ontheffing in alle gevallen aan die persoon verleend. Het gemeentebestuur wordt van de verleende ontheffing door middel van een afschrift van het besluit geïnformeerd.

Voor de afhandeling van de aanvraag moeten alle door ons relevant geachte gegevens en bescheiden beschikbaar zijn. Deze zijn opgesomd in artikel 3.

Tweede lid

In artikel 15 worden onder meer de begrippen “vertegenwoordiger” en “werkzaam zijn”, “middellijk”, “betreffende” en “gemeente” gebruikt. Een nadere toelichting op deze begrippen is van belang voor het beantwoorden van de vraag of een aanvraag om ontheffing moet worden ingediend.

Begrippen “vertegenwoordiger” en “werkzaam zijn”

De begrippen “vertegenwoordiger” en “werkzaam zijn” staan in onderdeel c. Zoals eerder opgemerkt kan van dit verbod geen ontheffing worden verleend. Dit onderdeel luidt als volgt:

“Een lid van de raad mag niet:

c. als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam zijn ten behoeve van derden tot het met de gemeente aangaan van:

1e overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d;

2e overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de gemeente.”

Voor de betekenis van het begrip “vertegenwoordiger” kan worden aangesloten bij het Burgerlijk Wetboek. De vertegenwoordiging van de diverse rechtspersonen is in deze wet geregeld, waarbij ook is bepaald dat het over vertegenwoordiging geregelde slechts kan worden aangevuld door de statuten van de rechtspersoon.

Het begrip “werkzaam zijn” veronderstelt een zekere actieve betrokkenheid van de vertegenwoordiger of adviseur bij het tot

stand komen en het uitvoeren van de overeenkomst. Hiervan is in ieder geval sprake in die gevallen waarin het raadslid handelingen die direct verband houden met de af te sluiten overeenkomst ten behoeve van een derde verricht. Hieruit volgt dat indien een raadslid zich afzijdig houdt bij het tot stand komen en het uitvoeren van de overeenkomst tussen de gemeente en een rechtspersoon, waaraan het raadslid ook verbonden is, het verbod als bedoeld in onderdeel c niet voor het raadslid van toepassing is. Dit overigens onverminderd het bepaalde in onderdeel d.

Begrip “middellijk”

Het verbod als bedoeld in onderdeel d is ook van toepassing in het geval het raadslid “middellijk” bij het tot stand komen van de overeenkomst is betrokken. Hiermee wordt bedoeld het geval waarin via een tussenpersoon een overeenkomst met de gemeente wordt aangegaan, met welke overeenkomst het persoonlijk belang van het raadslid op welke wijze dan ook is gediend. Het woord “middellijk” in onderdeel d doelt op de verhouding van het raadslid met de partij waarmee de gemeente een overeenkomst wil aangaan. Onder “middellijk” moet worden verstaan “indirect”. Het raadslid dient de schijn van belangenverstrengeling te voorkomen. Wordt een overeenkomst afgesloten waarvan later blijkt dat de noodzakelijke ontheffing ontbreekt dan ligt het voor de hand dat de gemeente de geëigende sancties toepast. In de praktijk worden overeenkomsten van zeer uiteenlopende aard afgesloten. Globaal kan een tweetal categorieën van overeenkomsten, waarop het verbod van toepassing is, worden onderscheiden:

1. overeenkomsten aan te gaan door de gemeente met privaatrechtelijke rechtspersonen, zoals verenigingen, stichtingen, vennootschappen, e.d., waaraan het raadslid op enige wijze zakelijk is verbonden en door middel waarvan het raadslid een persoonlijk voordeel kan behalen;

2. overeenkomsten aan te gaan door de gemeente met de echtgeno(o)t(e), c.q. de partner, van het raadslid, door middel waarvan het raadslid een persoonlijk voordeel kan behalen.

Ad 1

Een aandeelhouder heeft in feite altijd belang bij een hier bedoelde overeenkomst. Voor de toepasselijkheid van de verbodsbepaling is echter de vraag relevant of de aandeelhouder invloed kan uitoefenen op de besluitvorming van de vennootschap. Dit is zeker het geval wanneer over een meerderheidsbelang wordt beschikt. Bestuursleden, directieleden en commissarissen van vennootschappen kunnen ook belang hebben bij een hier bedoelde overeenkomst. Bijvoorbeeld in die gevallen waarin zij een beloning ontvangen voor de werkzaamheden van die rechtspersonen. Indien zij kunnen aantonen niet betrokken te zijn bij de totstandkoming van de overeenkomst is de verbodsbepaling niet van toepassing. Voor bestuurders van met name verenigingen en stichtingen is de toepasselijkheid van de verbodsbepaling minder duidelijk. Dit is bijvoorbeeld afhankelijk van het doel van de rechtspersoon, van de beloning die zij ontvangen en van het belang van “concurrerende” rechtspersonen. In dit verband is het wettelijke vereiste van belang dat raadsleden openbaar maken welke andere functies dan het raadslidmaatschap zij vervullen.

Ad 2

De (rechts)verhouding met de betreffende persoon speelt uiteraard een belangrijke rol. Ook bij deze verhouding is van doorslaggevende betekenis of het raadslid op enige wijze een voordeel kan behalen. Huwelijkse voorwaarden of voorwaarden uit het contract met de partner kunnen dit voordeel uitsluiten. Als het gaat om overeenkomsten af te sluiten door familieleden is het aanvragen van ontheffing in beginsel niet nodig, tenzij het raadslid daarvan

een direct voordeel krijgt of binnen afzienbare tijd aanspraak maakt op een deel van het vermogen van dat familielid.

Begrip “betreffende”

Het woord “betreffende” in onderdeel d doelt meer op het verband van bepaalde rechtshandelingen met de uiteindelijke overeenkomst. Alle rechtshandelingen waarbij het raadslid is betrokken en die indirect verband houden met de af te sluiten overeenkomst en tot bevoordeling van het raadslid zouden kunnen leiden, vallen ook onder het verbod van artikel 15, eerste lid, onderdeel d. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een overeenkomst over een gemeentewerk met een aannemer, waarbij al vóór het afsluiten van de overeenkomst bekend is dat het raadslid als onderaannemer of leverancier van de aannemer gaat optreden.

Begrip “gemeente”

Het kan voorkomen dat het raadslid een overeenkomst wil afsluiten met een organisatie, waaraan de gemeente nauw is verbonden. Bijvoorbeeld een organisatie, waarin gemeentebestuurders zeggenschap hebben of een organisatie, die financieel afhankelijk is van de gemeente. Hieronder vallen in elk geval de vennootschappen waarin de gemeente meer dan de helft van de aandelen heeft. In het algemeen kan worden gesteld dat het verbod ook geldt indien de overeenkomst wordt afgesloten met een organisatie met zodanige financiële en organisatorische banden met de gemeente dat de overeenkomst in feite met de gemeente wordt afgesloten.

De omstandigheden bepalen of ontheffing is vereist. Zo is de verbodsbepaling niet van toepassing indien de overeenkomst wordt afgesloten met een organisatie die van de gemeente slechts een subsidie krijgt – mogelijk onder bepaalde voorwaarden – als bijdrage in de algemene kosten. In veel gevallen is het minder duidelijk of wel of geen ontheffing is vereist. Als voorbeelden kunnen worden

genoemd overeenkomsten met privaatrechtelijke rechtspersonen met een (gedeeltelijk) publiekrechtelijke taak, waarvan de gemeente mede-aandeelhouder is of overeenkomsten met een stichting of vereniging waarin ook bestuurders namens de gemeente zitting hebben. Het oordeel over de vraag of voor het afsluiten van de overeenkomst ontheffing nodig is ligt in eerste instantie bij het raadslid zelf. Mede gelet op de mogelijke sanctie ligt het voor de hand bij twijfel de meest veilige weg te kiezen en ontheffing aan te vragen.

Artikel 3 Vereiste gegevens en bescheiden

Gelet op de diversiteit van de aanvragen is het niet mogelijk een voor alle gevallen uitputtend overzicht van benodigde informatie te geven. Of, en zo ja welke, aanvullende informatie noodzakelijk wordt geacht is afhankelijk van de aard van de aanvraag.

Zijn de bij de aanvraag overgelegde stukken en bescheiden onvoldoende om de aanvraag te kunnen beoordelen, dan bieden wij de aanvrager de gelegenheid om de aanvraag aan te vullen. De aanvullende informatie kan zowel door het raadslid als door de gemeente worden geleverd. Worden onvoldoende gegevens en bescheiden overlegd dan kunnen wij, gelet op het bepaalde in artikel 4:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, besluiten de aanvraag niet te behandelen. Dit sluit ook aan op het karakter van de regeling. Het verbod is de regel en de ontheffing is de uitzondering. De aanvrager moet aantonen dat door het verlenen van de ontheffing geen inbreuk wordt gemaakt op de integriteit van het gemeentebestuur.

Om alle eventuele derdebelanghebbenden in staat te stellen kennis te nemen van het voornemen een overeenkomst af te sluiten ligt het voor de hand dat de voorbereiding van de overeenkomst een open-

baar karakter heeft. Dit kan worden vormgegeven door middel van een openbare aanbesteding. Met openbare aanbesteding wordt een belangrijke drempel voor het verlenen van de ontheffing genomen. Openbare aanbesteding kan achterwege blijven in die gevallen waarin wordt aangetoond dat het onderhands aanbesteden niet leidt tot de schijn van belangenverstrengeling en dat openbare aanbesteding slechts extra maatschappelijke kosten tot gevolg heeft. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

1. de verkoop van een bouwka­vel aan een raadslid conform de regels die de gemeente hanteert voor de verkoop van bouwka­vels; en
2. de onderhandse gunning aan een lokaal bedrijf, waaraan het raadslid is verbonden, omdat geen concurrerend bedrijf aanwezig is.

Voor de beoordeling van de wijze waarop de uiteindelijke gunning van het werk, etc. heeft plaatsgevonden gaan wij in eerste instantie uit van de bereidheid van bij de overeenkomst betrokken partijen om in openheid de relevante informatie te verstrekken. Het college van burgemeester en wethouders is belast met de gunning. Een verklaring van dit college als in artikel 3, tweede lid, onderdelen a.1. en a.2, is een belangrijke voorwaarde voor het verlenen van de ontheffing. Het raadslid heeft dus bij het aanvragen van de ontheffing de medewerking van het college van burgemeester en wethouders nodig. Omdat ook de gemeente belang heeft bij het tot stand komen van de overeenkomst gaan wij uit van de bereidheid van het college van burgemeester en wethouders een verklaring als bedoeld af te geven.

Bij een openbare aanbesteding is in het algemeen de prijs concurrerend en dus reëel. Onder normale omstandigheden wordt deze prijs dan ook niet nader onderzocht. Bij onderhandse aanbesteding

wordt de prijs wel nader onderzocht. De aanvrager moet over de wijze waarop de prijs tot stand zal komen en over de berekening informatie verstrekken. Voor een aantal onderhandse overeenkomsten wordt hierna aangegeven op welke wijze de prijs wordt gecontroleerd:

1. bij de aankoop van een bouwka­vel moet de prijs in overeenstemming zijn met een recent vastgestelde exploitatieopzet;
2. bij de aankoop van een gebouw moet het aankoopbedrag in overeenstemming zijn met een door een onafhankelijke externe deskundige opgesteld recent taxatierapport; en
3. een overeengekomen huur- of pacht­prijs zal zo mogelijk worden vergeleken met de huur- of pacht­prijs voor soortgelijke objecten. Is dit niet mogelijk, dan zal op andere wijze de realiteit worden beoordeeld via een terzake externe deskundige.

In artikel 15, tweede lid, onderdeel d.3, van de Gemeentewet, gaat het bij het leveren van roerende zaken naast het aanbieden van koopwaar ook om bijvoorbeeld leasen en ruilen. In onderdeel d.5 van hetzelfde artikellid worden met betwiste vorderingen ten laste van de gemeente bedoeld vorderingen ten last van de gemeente, waarvan het gemeentebestuur de geldigheid geheel of gedeeltelijk ontkent.

Artikel 4 Voorwaarden voor ontheffing

Het verbod in het eerste lid, van artikel 15, van de Gemeentewet, is de regel. Ontheffing wordt op aanvraag verleend indien duidelijk is dat van bevoordeling van het raadslid ten koste van het algemeen belang of ten koste van (rechts)personen geen sprake is en de integriteit van het gemeentebestuur op welke wijze dan ook niet in het geding is of kan komen. Voorkomen moet worden dat raadsleden hun positie als raadslid gebruiken om zichzelf of anderen, waar-

mee een persoonlijke of zakelijke relatie bestaat, te bevoordelen. De regeling beoogt een waarborg te scheppen voor de zuiverheid van het gemeentelijk bestuur en dient daarmee een fundamenteel belang van de democratische rechtsstaat.

In de beoordeling van de ontheffingsaanvraag speelt het antwoord op de vraag of het raadslid niet wordt beoordeeld ten opzichte van een derdebelanghebbende een belangrijke rol. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan verkoop aan een raadslid, terwijl de gemeente een optie heeft verleend aan een derde of aan de toewijzing aan een raadslid van een zeer gunstig gelegen bouwkegel, waarvoor ook derden belangstelling zullen hebben. Gelet op het belang van de aanvrager wordt de verantwoordelijkheid voor het voldoende objectief in beeld brengen van dit aspect in eerste instantie bij het raadslid zelf gelegd. De bij de overeenkomst betrokken partijen kunnen aan dit vereiste gestalte geven door in een plaatselijk of regionaal blad een mededeling te plaatsen over de voorgenomen overeenkomst. Daarbij moeten derdebelanghebbenden gedurende een periode van minimaal vier werken de gelegenheid krijgen om te reageren. Met de reacties op deze publicatie moet bij het afsluiten van de overeenkomst rekening worden gehouden. Bij het indienen van de aanvraag om ontheffing moet informatie worden gevoegd over de wijze waarop de bekendmaking heeft plaatsgevonden, de reacties daarop en waartoe deze reacties hebben geleid.

De eigen gemeentelijke regels betreffende integriteit van bestuurlijk handelen kunnen bijvoorbeeld zijn vastgelegd in een gedragscode, waarin is geregeld hoe wordt omgegaan met contractuele relaties tussen de gemeente en (oud-) gemeentebestuurders en met name genoemde ambtenaren.

Artikel 5 Inwerktreding en overgangsmatregelen

Artikel 3:40 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat besluiten pas in werking kunnen treden nadat deze zijn bekend gemaakt.